

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Ser[mo] i.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

quō p̄mos accubit? eligerēt dicit ad illos
Cū inuitat̄ fueris. r̄c. Ubi tria nobis in
sinuantur p̄sideranda.

Primū: ē vanitas r̄gal̄ ambitōis.

Scōm: ē utilitas sp̄ual̄ hūilitatiōis.

Tertiu: ē eq̄tas final̄ retributiōis.

Primū igit̄ r̄c. Uñ dī. Cū inuitatus fue-
ris ad nu. n̄ dis. in p̄io lo. ne forte ho noza
te sit inuita. ab illo z venies q̄ te z illū in-
uitauit dicat t̄i. Da huic locū: z incipias
cū rubore nouissimū locū tenere. p̄s. Uñ
dī imp̄iū supercaltat̄z eleuatū sic cedros
libani: trāsui et ecce nō erat: q̄siuī eūz nō
est inuēt̄? loc? ei? **S**cōdo p̄ponit̄ utilit̄
tas sp̄ual̄is hūilitatiōis: cū dicit. S̄z cū vo-
cat̄ fueris ad nup. vadez recū. in no. loco
vt cū venerit q̄ te inuitauit dicat t̄ibi. A-
mice ascēde sup̄ius. Et tūc erit t̄ibi gl̄ia
corā simul discubentibz. Chryso. Subet
nos dñs in vltimo loco recubere nō soluz
vt corpe in nouissimo loco iaceam? s̄z et̄
aio: vt nouissimos nos eē oim̄ iu. acem̄z
Sine cā em̄ loco se hūiliat q̄ corde se p̄e-
fert. Notādū at̄ q̄ h̄ dñs n̄ intēdit docere
quō adq̄rere debeam? hūanā gl̄az: s̄z exē-
plo adq̄rēdi hūanā gl̄az docet nos adq̄-
rere celestē gl̄oriā. Jō etiā hāc acm̄ōnitio-
nē euāgelista parabolā vocat. Circa cui⁹
expositionē notandū q̄ triplices s̄t nuptie
ad q̄s inuitamur. Prime s̄t nuptie cul-
pe. He celebrant̄ inf̄ aiām z diabolu p̄ cō-
sensum p̄cti mortal̄. Et ad illas nos inuitat̄
diabol⁹ p̄ nūciū prauē suggestiōis: s̄z
nō recubas in p̄mo loco p̄ p̄cti delectatio-
nē: s̄z in nouissimo p̄siderado p̄fusionē et̄
nā. Grego. Domesticanū est q̄ delectat:
s̄z eternū q̄d cruciat. Scōde s̄t nuptie gr̄e
s̄z vniō aie cū deo. Ad has inuitamur p̄
scripturas p̄dicatiōes: z inspiratiōes: sed
nō discubas in p̄mo loco. i. noli extolli de
gr̄a t̄ibi collata. Greg. De medicina vene-
nū facit q̄ de gr̄a sup̄bit. Tertie s̄t nuptie
gl̄e. Ad has vocat̄ lucifer recumbere vo-
luit in p̄mo loco. Esa. xiiij. In celū cōscē-
dam r̄c: Jō cecidit. vt habet̄ ibidē. Sic z
q̄ p̄matū ambit. Ber. Ambī p̄matū: pos-
sīde archidiaconatū: ascende ad ep̄atū:
gd̄atim ascēdes: verūt̄ n̄ vsqz ad infern̄ no-
uissima descēdes. **T**ertio p̄ponit̄ eq̄tas
z c. qz ois q̄ se exaltat hūiliabit̄ sponte vel
coacte: hūc vlt̄ in futuro. Et q̄ se hūiliat vo-

lūtarie exaltabit̄. Cyrill⁹. Hoc dī fm̄. dī
uimū iudiciū nō fm̄ hūanā cōsuetudinē s̄z
quā plures p̄cupiscētes honores p̄sequū-
tur. Alij vo se hūiliātes inglorij remanēt
Chryso. Ne timeas honore tuo destructo
si hūiliaueris teipm̄. Ita em̄ magis extol-
lit̄ gl̄ia tua: ita maior̄ efficit̄. Hec ē regni
ianua. Si voluerim⁹ magni apparere nō
erim⁹ magni s̄z z alijs debonorabim⁹
Exēplū habem⁹ i sat̄hana. Esa. xiiij. In
nabuchod. Dan. iij. Et i babil̄. Dan.
v. Et in sup̄bissimo antiocho. ij. Sach.
ix. Et in multz alijs q̄ p̄ suā sup̄biā deie-
cti s̄t. P̄s. Deiecasti eos dū alleuārat̄.

Tertio ar. Aud. r̄c. Cauete gr̄a sup̄-
bia ne cū sup̄bis deiciamini. Nota-
te q̄d dī. xxvij. dis. c. Plimos. in fine. Ex-
empla alioz nos cauere p̄monēt in futurū
Et sic dī. ff. locati. Si q̄s domū. s. j. Pre-
uidere d̄z q̄d cōtingere p̄t. Notat̄: si
essent due vie vna circa cacumen mōtis:
alia in valle plana z vidisses incedētes p̄
alta viā: turpiter corruentes. Alios aut̄
q̄ tēdebāt faciliter z secure pueniētes: quā
poti⁹ illaz viāz eligeres. Nō dubito q̄n
securiorē. Expone z applica ad viā sup̄bie
z hūilitatis notādo illud Grego. Suidē
tissimū signū reproboz ē sup̄bia: electoꝝ
autem hūilitas.

Dñica. xvij. Ser. j.

Quod est.

Quod mādātū magnum in lege
Darth. xxij. Gr̄as ago
deo meo i p̄ oibz vob̄ in gr̄a dei: q̄ data ē
vob̄ in ch̄io iesu. j. Cor. j. Magna d̄pe
sūt oia legis mādātā: q̄ a mag. s. a dō sūt
data. Deut. vj. Hec sūt p̄cepta q̄ manda-
uit dñs de⁹ vr̄. Et p̄ magnū finē data
sūt: qz obfuantibz b̄dictio p̄mittit̄: tran-
gressibz vero maledictio. Deut. xj. En-
pono vobis hodie b̄dictiōez z maledi-
ctiōez r̄c. Itē magna sūt z rationabilissi-
ma Ro. vij. Lex quidē sancta z mandatū
sanctū iustū z bonū. Apparet ergo p̄ceptoꝝ
magnitudo. Tū ex p̄ceptoꝝ aucto-
ritate: tū ex finis sublimitate: tū ex māda-
toꝝ q̄litate. Vultū q̄ conandū est ad eoz
obseruantia. Et p̄ beati sunt: quibus est
data gratiō obseruandi. Propterea pau-
rr s

Dñica. xviii. post Trinitatis

lus scribens ad corinthios obseruatores
dine legis dicebat. B'ras ago zc. Ubi st
tria consideranda.

Primū: est gratia actio. Gratias ago
deo meo.

Scōm: gratiarū actiois p'riuatio: sp.
Tertiu: est huius cōnuatiois ratio:
in gratia dei. zc.

De his oib' ps. B'ndicam dñm in omni
tpe: semp laus eius in ore meo.

Quod. zc.

Prim' ar. An libez arbitriū sine grā
possit dñi implere mādata: Uide ser
mone scōdo dñice, xiiij. post trinita. **P**ro
fūdāmēto aut nota. q' b'z male operari
est in p'rate hoīs. Arist. ij. ethi. In nobis
est sc'us: silr aut z malicia. Sicut e' op'e
rari bonū est in nobis: est ita z nō operari
Et quēadmodū etiam non opari malū
est in nobis: sic z opari. Propterea bñ dic
Alanus in puerbijs. Cur pp' caput en
se secas: Cur sponte catenas demonis
incurris: Quia iussa subis: Cur ergo bñ
operari n'istat in adimpletiōe dnoy mā
datoz. ideo q'rit. An p' liberū arbitriū. zc.

Dicrñ. v'rs. Et q' p'clude q' nulla erit ex
cusatio si dina trāsgrediamur mādata Jo
bñ notandū est illud Deut. vj. Erūt ver
ba hęc q' ego p'cipio tibi hodie i corde tuo
z narrabis ea filijs tuis z meditaberis se
dens in domo tua z ambulās in itinere z
dormiens atq' p'surgēs. i. vadēs ad dor
miendū z a lecto p'surgēs. Seq't. Et liga
bis ea q'si signū i manu tua: erūtq' an ocul
los tuos. zc. Hec inmerito: q' vt h' Etia.
xxx. Hec est via ambulate in ea: neq' ad
dextram neq' ad sinistra declinetis. Sūt
itaq' mādata tripl' obseruanda. **P**rimo
corde p' iugē meditationē. iō d' Erūt in
corde tuo. **P**rouerb. vij. Fili: scribe verba
mea in tabula cordis tui. **S**cōdo in ore
per frequentē locutionē. iō dicit. Et nar
rabis ea filijs tuis zc. **J**osue. j. Nō rece
dat volumē legis ab ore tuo. **T**ertio in
manib' p' opis executionē: iō dicit. Liga
bis ea in manib' tuis zc. **D**eut. vj. Audi
israel: z obserua vt facias q' precepit tibi
deus vt bene sit tibi. **D**e' q' sunt man
datoz. tuo z trāsgressores: multo certe plu
res q' obseruatores. Fac q' inuectiuas cō
tra singulos mādatoz z trāsgressiōes: vt vi

debis. S; vñ tot mala nisi qz nō p'ideh
rant: nec auctoritate p'cipiētis: neq' sinez
mādatoz: neq' eoz substātia: q' dictū sa
p'ietis. **E**ccl. ij. Que tibi p'cepit de': cogi
ta sp. **F**igura. **L**euit. xj. Bial qd nō ru
minabat imūdu erat: nec deo erat imolā
dū siue offerendū. Sic z illi q' mādata dñi
nō rumināt: imūdi sūt. z a deo reprobādī.
Ps. **B**enedicti q' declināt a mādat' tuis.

Scōd' ar. In euāg. dñs ostēdit qd ē
mandatū magnū in lege. **L**icet ei ex
parte p'cipiētis aut finis nō sit alterū alte
ro maius: bene tñ fm diuersitatē materie
In toto autē euangelio tria sunt conside
randa.

Primū: est phariseorum maliciosa in
terrogatio.

Scōm: est saluatoris grōsa rñsio.
Tertiu: ipoz a ch'zo p'ruosa cōfutatō.
In h' sermone dicēdū de p'mo qz accesserūt
ad iesum zc. vsq' ibi in lege. **U**bi ap' paret
plex malicia.

Prima est malicia cōuentiōis.

Scōda est malicia interrogatiōis.

Tertia est malicia tētatiōis.

Prima est zc. qz maliciose p'uenerūt z ac
cesserūt ad iesum. **C**h'z y'sost. **L**ouenerūt
vt multitudine vincerēt: quē rōib' supare
nō poterāt. **A** p'itate se nudos p'fessi sunt:
q' se multitudine armauerūt. **D**icebāt em
apud se: vn' loq't p' oib': z siq'dem vicerit:
oēs vicisse videamur: si autē vict' fuerit:
vel solus videat' p'fusus. **P**harisei q' oia
faciūt p' hoīs z cogitatis. **P**rimū q' dez
venietes cū vn' vincēt' est: p' vnū: tñ po
sito q' in vno victo nō oēs intelligūt vos
oēs victos eē: nūqd' p'sciētē v're sentit se
eē p'fusus: **L**enis em est p'solatio q' in ses
ipō p'fusus est: q' ab alijs ignorat. **S**cō
cūda ē malicia interrogatiōis: qz vn' ex
eis legis d' octo: interrogauit eum dicens.
Magister qd est mādatū magnū in lege:
Ch'z y'so. **M**g'm vocat cui' nō vult eē dī
scipul'. **D**e mādato mag' interrogat: quī
nec minimū obfuar. **T**ertia ē malicia.
zc. qz interrogauit nō scire desiderās: sed
tētans vt deciperet. **O**rig. **T**ētans dicebāt:
qm nō tāq' ch'z discipulus p'ferebat
hāc vocē. **D**ēs q' nō discendi causa s; ten
tandi aliquē doctoz interrogāt existimā
re dēm' illi' pharisei frēs. **D**ēs itaq' quī

maliciose pueniūt J aliquē z q̄ p̄bis adu-
latoz̄is aut fraudulentis vtunt ad deci-
piendū: frēs sūt phariseoz̄. Interrogem⁹
igit nos nō rētātes sed scire desiderantes
nedū scientia q̄ sit intellect⁹ informatiua:
sz magis affectiōis excitatiua quod ē no-
bis p̄necessariū. Nā bene scire z male vl-
uere: nihil aliud ē q̄ seipm̄ p̄denare. Ex
emplū habemus in ip̄is phariseis q̄b̄ di-
cebat dñs. Lu. xi. Ge vob̄ legisperitis qz
tulist̄ clauē sciē: ip̄i p̄o nō introiist̄ z eos
q̄ introibāt phibuitis. Un̄ z Lu. xij. dr.
Seru⁹ sciēs volūtate dñi sui z nō faciens
plagis: yapulabit multis.

Uert⁹ ar. Aud. zc. Lauere ne-
ces phariseis q̄ de mādat̄ q̄dē lo-
q̄bāt nō faciebāt cū tñ leḡ scia sine ope
nihil p̄lit Un̄ dr̄ ip̄ator. L. d̄ sc̄dis nupti-
l. j. Regib̄ n̄ris mores intēdīm⁹ corrigere
Et. xxij. q. v. Prodest. Hoc solū bñ agit
vt vita hoim̄ corrigat. Nā q̄d valz̄ alicui
a p̄ō p̄ncipēscire p̄stitutiōes p̄ncip̄is z
rū facere. Applicā. Ro. ij. Nō auditores
legis iusti sūt: sz factores iustificabūtur.

Dñica. xvij. p̄tri. Ser. ij.

Quod est

Quod est. In oib̄ diuites facti
est in illo in oī p̄bor in oī
scia sic testimoniū ch̄i p̄firmatū ē in vob̄
ita vt nihil desit vob̄ in vl. g. expec. re. testu
ch̄i dñi n̄ri. j. Coz. j. Hoc dixit obseruā
tib⁹ di mādata. Et sūt ibi tria p̄siderāda
Prīmū: corinthioz̄ p̄nēdatio. In oī
bus diuites zc.

Secūm: p̄mēdatiōis rō. sic testimoniū
ch̄i p̄firmatū est. zc.

Tertiū: rōnis p̄firmatiō: ita vt nihil zc
Prop̄ hec bñ dr̄. ps. Btā gēs cur⁹ ē dñs
de? ei⁹ p̄pls quē elegit in hereditate sibi.
Quod est. zc.

Prim⁹ ar. An opa decalogi obligent
ad p̄cepta formata: sic. Deuter.
xvj. Iuste qd̄ iustū ē exequis. Cōtra. Dic̄
hierony. Anathema sit q̄ dr̄ deū p̄cepisse
impossibile. Sz nō ē in prāte pctōis ifoz̄
mare opa sua. Rūdet Bon̄. in. ij. disti.
xxxvij. Opa formata p̄nt dici dupliciter.
Quo mō p̄ exclusionē deformitatis pcti.

Et h̄ mō p̄cepta obligāt ad opa formata
qz obligāt ad vitanda peccata mortalia.
Alio mō p̄ positionē dignitat̄ meriti. Et
sic accipiūtur pp̄te. Et tūc distinguendū
est qz qdā ē obligatio absoluta ita qz si nō
faciat: omisiōis reatū incurrit. Alia ē cō-
ditionalis vtz si vult h̄re p̄miū. Et h̄ mō
mādata obligāt ad opa formata. Si autē
loquamur de obligatione absoluta h̄ pōt
eē dupliciter. Aut loquēdo de mādat̄ in
vnū collectis reductis vtz ad duo mādat̄
ta charitatis: z sic obligāt ad op⁹ forma-
tū. Vel in se: si h̄z hōy n̄ possit in illud exte-
ri: vt in p̄paratōe ani. Tenet em̄ hō. im-
plere mādata decalogi: vt p̄ h̄ p̄paret ioz̄
cū gr̄e. Aut loquēdo de q̄libet mādato sin-
gillatim z p̄ se: z sic nō obligant ad opera
formata. Ad illud autē qd̄ obijcit dicēdū
qz qdā ē mod⁹ iusticie q̄ facit opus meriti-
torū. Ali⁹ est q̄ excludit deordinationē in-
tentionis. Et hic est in p̄cepto: nō autē p̄-
mus. Hec Bon̄. Pro sūd. Vultuz est
attendendū ad dei mādata cū dñs de leḡ
gib̄ hūanis dicat Iuuenalis Respice qd̄
moneant leges: qd̄ curia mander: premia
q̄nta bonos maneāt q̄ fulmine iusto. Et
cyts z capito ruerint dānante senaty. Un̄
z Aristo. j. politicoz̄. Sic optimū aialuz
est hō lege fruēs: ita pessimū est a legez iu-
sticia separatus. Sed q̄ritur An manda-
ta legis diuine. zc. Dic̄ rñ. vt supra. Et q̄
p̄clude qz nō pōt eē p̄cepti trāsgressio abs-
qz deformitate pcti: nec tñ erit meritoria
ei⁹ impletio absqz gr̄a z charitate. Ideo
bñ dicit paulus. j. Coz. xij. Si charitatē
nō habuero nihil sum. Heu heu vbi nūc
charitas: Rara certe nūc charitas ad de-
um: pene nulla ad p̄ximū. Osee. iij. Nō ē
p̄ritas: nō est misericōdia ē scia dei in terra. Jō
maledictū: mēdactū: homicidū: furtū: et
adulterū: iudauerūt: z sanguis sanguis
nē tetigit. zc. O miseri pensate: q̄ tremen-
da sit diuine legis trāsgressio. Figura
Exodi. xix. In datione legis ceperūt au-
diri tonitrua z voces z tuba terribilis so-
nans: z erat mons totus terribilis adeo
vt p̄pls nō auderet iuxta stare. vt habet
Exod. z. Hoc enim fuit figura horrois
quē passuri sunt mandatorū trāsgressoz̄
res i p̄spectu iudic̄. Un̄ ibid̄ ait moyses